

การประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหาร
องค์การบริหารส่วนตำบลเสาธง อำเภอร่อนพิบูลย์
จังหวัดนครศรีธรรมราช*

AN APPLICATION OF BRAHAMAVIHARA FOR WORK PERFORMANCE
OF ADMINISTRATORS INSAOTHONG SUB-DISTRICT
ADMINISTRATIVE ORGANIZATION RONPIBUN DISTRICT
NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE

โสสมจิราวดี จำปาสิทธิ์

Somchirawadee Champasit

กันตภณ หนูทองแก้ว

Kantaphon Nuthongkaew

เดชชาติ ตริทรัพย์

Detchat Treesap

พระณัฐพงษ์ ญาณเมธี (ไกรเทพ)

Phra Nattapong Yanamete (Kraithep)

พระณัฐพงษ์ สิริสุวณโณ (จันทโร)

Phra Natthaphong Sirisuwan (Janro)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาศกรราช

Mahamakut Buddhist University Srithammasokraj Campus, Thailand

E-mail: pangfoon102@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา เปรียบเทียบ การประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4 และ เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติหน้าที่ ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสาธง อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช การวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 341 คน วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างมีระบบ (Systematic random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ .961 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) การประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสาธง ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$) ส่วนด้านเมตตา (ความรัก) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.97$) 2) ผลการ

* Received 28 January 2020; Revised 11 March 2020; Accepted 17 March 2020

เปรียบเทียบ การประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4 ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ ต่อเดือน ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และ 3) แนวทางการประยุกต์ใช้ หลักพรหมวิหาร 4 ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.59$) คือการบริหารให้เกิด ความสามัคคีระหว่างผู้บริหารและประชาชนเพื่อให้เกิดความคุ้นเคยดังญาติเมื่อมีปัญหาและให้คำปรึกษาและช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับประชาชนเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ดีและปฏิบัติต่อประชาชนทุกคนอย่างเท่าเทียมกันวางตนเป็นกลางไม่เข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเพื่อความไว้วางใจในการปฏิบัติงานร่วมกัน

คำสำคัญ: การประยุกต์, หลักพรหมวิหาร, ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล, จังหวัด นครศรีธรรมราช

Abstract

The objective of this article is to compare the application of the Brahnavihara 4 and to study the suggestions about the ways to promote the Brahnavihara 4 in the performance of their duties. Of the administrators of Saothong Sub-district Administration Organization RonPhibun District Nakhon Si Thammarat Province This research Using quantitative research methods The sample consisted of 341 households. Systematic random sampling was used in the research tool. The instrument quality questionnaire The Cronbach's alpha coefficient was .961. The quantitative data were analyzed by descriptive statistics such as percentage, frequency, mean, standard deviation. The results of the research revealed that 1) the application of the Brahnavihara 4 in the performance of the administrators of the Sao Thong Subdistrict Administration Organization in overall was in the high level ($\bar{x} = 3.58$) while the mercy (love) was at the highest level ($\bar{x} = 3.97$) 2) Comparison results Application of 4 Brahnavihara principles with gender, age, educational level Occupations and monthly income No different With statistical significance and 3) the application guidelines The principle of Brahnavihara 4 in the whole is at a high level ($\bar{x} = 3.59$) Unity between executives and the public in order to become familiar with relatives when there is a problem and to give advice and help solve problems that occur to the people in order to achieve good development and treat all citizens equally. In the middle, do not enter one side of the other to trust in the joint work.

Keywords: Application, Brahmavihara, Administrator Of Subdistrict Administrative Organization, Nakhon Si Thammarat Province

บทนำ

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กที่สุดเป็นนิติบุคคล สามารถดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้ตามกฎหมายเป็นองค์กรที่มีความสำคัญยิ่งในการบริหารงานพัฒนาในระดับตำบล เป็นองค์กรที่ได้รับการคาดหวังว่าจะเป็นหลักหรือเป็นแกนนำที่สำคัญในการพัฒนาแก้ไขปัญหาทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ตลอดจนกระตุ้นให้ประชาชนในพื้นที่ได้ตื่นตัว และร่วมกิจกรรมพัฒนาในด้านต่าง ๆ (พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546, 2546)

พ.ศ. 2537 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546) ความสามารถในการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาลที่มุ่งหวัง ให้องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรดำเนินงานพัฒนาในท้องถิ่นนั้นประสบผลสำเร็จแตกต่างกันออกไป (โกวิทย์ พวงงาม, 2537) ความสำเร็จในการพัฒนาส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งตามกฎหมายมาตรา 60 (พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546, 2546) ได้กำหนดให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นตัวแทนขององค์การบริหารส่วนตำบล ดังนั้นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จึงเป็นผู้ที่มีบทบาท และมีความสำคัญต่อการบริหารงานพัฒนา นอกจากจะทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีบรรยากาศการทำงานแบบมีส่วนร่วมและมีประสิทธิภาพยังสร้างความน่าเชื่อถือให้กับองค์กรสามารถนำไปสู่ความโปร่งใสและลดการทุจริตซึ่งเป็นปัญหาเรื้อรังที่ผ่านมาลงได้

พฤติกรรมด้านคุณธรรมและจริยธรรม ของผู้บริหารในองค์กรมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานอย่างมาก การที่เราจะศึกษาพฤติกรรม จริยธรรมของผู้บริหาร ที่ปฏิบัติงานอยู่ในองค์กรนั้น สุภาจิตว่า ธมโม หเว รกขติ ธมมจารี ผู้ประพฤติ ปฏิบัติธรรม ธรรมย่อมรักษาไม่ให้ตกไปในทางที่ชั่ว (พุทธศาสนสุภาษิต, 2537) การปฏิบัติงานหมายถึง ภารกิจหน้าที่ที่ถูกกำหนดขึ้นมาในองค์กรทางสังคมนั้น บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ดำรงตำแหน่งใดก็ตาม ต้องปฏิบัติงานให้เป็นไปตามภารกิจหน้าที่ตามที่ได้กำหนดไว้เฉพาะตำแหน่งนั้น ๆ และต้องนำความรู้ความสามารถ ทักษะประสบการณ์หรือโน้ตศน์ของตนเอง ที่มีอยู่มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ให้เหมาะสมตามสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมอย่างมีศาสตร์และศิลป์ (วรเดช จันทรศรี, 2527) การปฏิบัติงานจำเป็นต้องมีศาสตร์และศิลป์ ศาสตร์ คือการศึกษาหาความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ ทักษะ เทคนิควิธีทำงานต่าง ๆ ศิลป์ คือการที่จะนำเอาความรู้ หลักการและทฤษฎีมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับคน สถานการณ์และสิ่งแวดล้อม

ตลอดจนขอบเขตจำกัดของทรัพยากรให้เป็นไปตามบทบาทหน้าที่ ที่รับผิดชอบของตำแหน่งงานต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นในหน่วยงาน (กิจจา บานชื่น, 2559) การที่จะรู้ว่าผู้บริหารได้ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีคุณค่าแท้จริง เรียกได้ว่าเป็นคนสมบูรณ์แบบซึ่งจะเป็นผู้สามารถนำหมู่ชนและสังคมไปสู่ความสันติสุขและความเจริญก้าวหน้าตลอดไปควรใช้คำสอนในหลักธรรมพุทธศาสนาที่มีส่วนสัมพันธ์กันกับพฤติกรรมจริยธรรมของผู้บริหารในองค์กรก็คือพรหมวิหาร 4 เป็นหลักธรรมในพุทธศาสนา เพื่อให้ผู้บริหารแสดงพฤติกรรมเหล่านั้นออกมาโดยไม่ต้องฝืนใจ นักบริหารต้องมีพรหมวิหาร ซึ่งจะทำให้ผู้ดำรงธรรมนี้ ย่อมช่วยเหลือมนุษย์ สัตว์ทั้งหลายด้วยเมตตา กรุณา และยอรักษาศรัทธาไว้ได้ด้วยอุเบกขา ดังนั้นเมื่อมีความกรุณาที่จะช่วยเหลือปวงสัตว์ก็ต้องมีอุเบกขาด้วย เพื่อที่จะมิให้เสียธรรม ที่มาของคำว่าพรหมวิหารนี้ มาจากคำว่า “พรหม” ซึ่งแปลว่า ชื่อพระเป็นผู้สร้างโลกตามศาสนาพราหมณ์เทพในพรหมโลกและมาจากคำว่า “วิหาร” ซึ่งแปลว่า วัด ที่อยู่ของพระสงฆ์ที่ประดิษฐานของพระพุทธรูปรวมความแล้วพรหมวิหารจึงแปลว่า ธรรมของพรหมหรือธรรมของท่านผู้เป็นใหญ่ มี 4 ประการ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา (ราชบัณฑิตยสถาน, 2545)

องค์การบริหารส่วนตำบลเสาธง เป็นหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นมีความใกล้ชิดกับประชาชน มีบทบาทสำคัญในการพัฒนา และสร้างสรรค์ความเจริญให้เกิดขึ้นกับชุมชนทั้งในด้านการบริหารและการบริการเพื่อให้เป็นไปโดยสอดคล้อง กับปัญหา และความต้องการของประชาชนในพื้นที่เป็นสำคัญ ตั้งอยู่ในเขตอำเภอรัตนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ห่างจากอำเภอรัตนพิบูลย์ประมาณ 12 กิโลเมตร มีเนื้อที่ประมาณ 44.42 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 27,700 ไร่ ประกอบด้วย 8 หมู่บ้าน โดยมี จ.ส.อ. ธรรมบุญ มณีเกิด ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเสาธง ซึ่งเป็นผู้บริหารที่สำคัญ โดยมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 59 ดังนี้ 1) กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับทางราชการ 2) สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล 3) แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และเลขาธิการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวางระเบียบเพื่อให้งานของ องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปด้วยความเรียบร้อยรักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติ องค์การบริหารส่วนตำบล 4) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ และกฎหมายอื่น (องค์การบริหารส่วนตำบลเสาธง, 2558)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะทำการศึกษาเรื่องการประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสาธง อำเภอรัตนพิบูลย์จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง และพัฒนาให้เกิดผลดีต่อการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อหน่วยงานและประชาชนซึ่งส่งผลให้เกิด

ภาพพจน์ที่ดีของผู้บริหารผู้ปกครองการบริหารส่วนตำบลเสาชิง อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัด นครศรีธรรมราชต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหาร องค์การบริหารส่วนตำบลเสาชิง อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสาชิง อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราชของ ประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน แตกต่างกัน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสาชิง อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติหน้าที่ของ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสาชิง อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช” ระเบียบ วิธีวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร ได้แก่ จำนวนครัวเรือนในเขตตำบลเสาชิง อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 3,308 ครัวเรือน (องค์การบริหารส่วนตำบล เสาชิง, 2558) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ จำนวนครัวเรือนในเขตตำบลเสาชิง อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie and Morgan (สงศรี ชมภูวงศ์, 2559) จากจำนวน 3,308 ครัวเรือน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 341 ครัวเรือน

เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เลือกมาจากจำนวนครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเขต ตำบลเสาชิง อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ในการหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ ตาราง Krejcie and Morgan ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน จำนวน 341 ครัวเรือน เทคนิควิธีการสุ่ม ตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างมีระบบ (Systematic random sampling) ใช้จำนวนประชากร เป็นตัวตั้งและหารด้วยจำนวนกลุ่มตัวอย่าง โดยเรียงตามเลขที่บ้านแล้วหาช่วงห่างของการสุ่ม ได้ค่าจำนวนในการสุ่มเท่ากับ 1 ครัวเรือน โดยเก็บหนึ่งครัวเรือนวัน 5 ครัวเรือนจนได้ครบตาม จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 341 ครัวเรือน ที่ต้องการตามตารางดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของประชาชนในเขตตำบลเสาธง อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

หมู่ที่	ชื่อบ้าน	จำนวนประชากร	จำนวนครัวเรือน	กลุ่มตัวอย่าง
1	บ้านควนรุษ	1,279	353	36
2	บ้านเสาธง	1,923	672	69
3	บ้านป่าแขง	1,409	415	43
4	บ้านวังยาง	1,379	355	37
5	บ้านโคกคราม	1,587	582	60
6	บ้านท่าเจริญ	1,167	389	40
7	บ้านอ่าวโหนด	1,043	290	30
8	บ้านบนควน	1,243	252	26
รวม		11,022	3,308	341

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถาม โดยการศึกษา แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายปิด (Closed – ended) และแบบสอบถามปลายเปิด (Open – ended) โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษาอาชีพ และรายได้ต่อเดือน เป็นแบบสอบถามแบบมีคำตอบให้เลือกตอบ มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ การประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสาธง อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นลักษณะคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยมีเกณฑ์การเลือกคำตอบแบบคำตอบเดียวจาก 5 ตัวเลือก โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนตามแนวคิดของ ลิเคิร์ต (Likert) (Likert Rensis, 1967) 5 ระดับ โดยกำหนดระดับคะแนนตามระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีการให้คะแนนระดับ ตามหลักเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.0 แปลความว่า การประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4 มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 แปลความว่า การประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4 มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 แปลความว่า การประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4 ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 แปลความว่า การประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4 น้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 แปลความว่า การประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4 น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (open – ended questions) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้ตอบตามความคิดเห็นของตนเองได้อย่างอิสระ โดยให้ผู้ตอบ

แบบสอบถามได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสาธง อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี แนวคิดและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสาธง อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราชเพื่อนำมาใช้ในการจัดทำแบบสอบถาม

2. กำหนดขอบเขตของคำถามให้ครอบคลุมองค์ประกอบเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสาธง อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช มี 4 ด้าน คือ ด้านเมตตา ด้านกรุณา ด้านมุทิตา ด้านอุเบกขา

3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบ แก้ไข ปรับปรุง เพื่อความถูกต้องและเหมาะสมของแบบสอบถาม

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ มีประสบการณ์เกี่ยวกับ การประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสาธง อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราชจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความครอบคลุมตามขอบข่ายของเนื้อหา โดยการหาดัชนี IOC ได้ค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามทุกข้อเท่ากับ 1 โดยเกณฑ์คัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

4.1 จัดเกณฑ์การคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ กำหนดคุณสมบัติ ดังนี้

4.1.1 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท

4.1.2 มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ยอมรับทางด้านงานวิจัย

4.1.3 เป็นผู้อยู่ในพื้นที่หรือให้ข้อมูลที่ผู้วิจัยจะจัดทำ

4.2 จัดทำรายชื่อผู้เชี่ยวชาญตามเกณฑ์ดังกล่าว

4.3 จัดทำเกณฑ์การคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญและรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ (ภาคผนวก)

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขไปทดลองใช้กับกลุ่มประชากร คือ จำนวนครัวเรือนในเขต) ประชาชนในเขตพื้นที่ตำบลหินตก อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช (Try out) จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.961

6. นำเครื่องมือที่ได้ผ่านการตรวจสอบและทดลองใช้แล้ว นำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติขั้นพื้นฐานและทดสอบสมมติฐานโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปโดยคอมพิวเตอร์ เพื่อวิเคราะห์ค่าสถิติ ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และ คำนวณหาค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 วิเคราะห์การประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสาชิง อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ตามเกณฑ์แปลความหมายของลิเคิร์ต (Likert) โดยการจัดระดับเป็น 5 ระดับ (Likert Rensis, 1967) ดังนี้

การประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติหน้าที่ มากที่สุด ให้ 5 คะแนน

การประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติหน้าที่ มาก ให้ 4 คะแนน

การประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติหน้าที่ ปานกลาง ให้ 3 คะแนน

การประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติหน้าที่ น้อย ให้ 2 คะแนน

การประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติหน้าที่ น้อยที่สุด ให้ 1 คะแนน

ตอนที่ 3 วิเคราะห์การประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสาชิง อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือนโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ตามเกณฑ์การให้คะแนนของลิเคิร์ต แล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์แปลความหมายของลิเคิร์ต (Likert) เช่นเดียวกับ ตอนที่ 2

ตอนที่ 4 วิเคราะห์การประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสาชิง อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน โดยใช้สถิติ t-test และ F-test ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการ LSD

ตอนที่ 5 รวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสาชิง อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช จากคำถามปลายเปิดนำเสนอเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. การประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสาชิง อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราชโดยรวม ทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.58 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหาร อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านเมตตา (ความรัก) ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 ด้านมูทิตา (ความยินดี) ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 ด้านอุเบกขา (การวางใจเป็นกลาง) ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 และ ด้านกรุณา (ความสงสาร) ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52

1.1 ด้านเมตตา (ความรัก) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ข้อ 5 ที่ว่า ผู้บริหารคอยหมั่นสังเกตและซักถามความเป็นอยู่ของประชาชน รองลงมา ได้แก่ ข้อ 3 ที่ว่า ผู้บริหารสามารถให้คำปรึกษาเสนอแนะวิธีการทำงานที่ถูกต้องแก่ประชาชน ส่วนข้อ 2 ที่ว่า ผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและมีมิตรไมตรีต่อประชาชน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ตามลำดับ

1.2 ด้านกรุณา (ความสงสาร) โดยรวม อยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ข้อ 3 ที่ว่า ผู้บริหารไม่ทอดทิ้งประชาชนเมื่อมีปัญหา รองลงมา ได้แก่ ข้อ 4 ที่ว่า ผู้บริหารให้ความยุติธรรมกับประชาชนเสมอภาคกัน ไม่เลือกปฏิบัติ ส่วนข้อ 1 ที่ว่า ผู้บริหารให้คำปรึกษา และช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับประชาชน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ตามลำดับ

1.3 ด้านมูทิตา (ความยินดี)โดยรวม อยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ข้อ 4 ที่ว่า ผู้บริหารมีความเยือกเย็นมีเหตุผลมี อารมณ์สดชื่นแจ่มใสมีความเป็นกัลยาณมิตรกับทุกคน รองลงมาได้แก่ข้อ 3 ที่ว่า ผู้บริหารให้ความช่วยเหลือประชาชนตามความเหมาะสมด้วยความยินดี ส่วนข้อ 1 ที่ว่า ผู้บริหารเปิดโอกาสโดยเท่าเทียมกันให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดตามลำดับ

1.4 ด้านอุเบกขา (การวางใจเป็นกลาง) โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ข้อ 1 ที่ว่า ผู้บริหารวางใจเป็นกลางต่อสถานะอันไม่น่าพอใจของประชาชน และข้อ 5 ผู้บริหารพิจารณาปัญหาในส่วนงานอย่างยุติธรรมยึดความถูกต้องเที่ยงธรรมโดยไม่มีอคติทุกคน รองลงมา ได้แก่ ข้อ 2 ที่ว่า ผู้บริหารตัดสินใจปัญหาโดยไม่มีอคติต่อประชาชนหรือแก้ไขปัญหากที่เกิดขึ้นโดยไม่มีอคติ ส่วนข้อ 4 ที่ว่า ผู้บริหารคำนึงถึงหมู่คณะก่อนตัดสินใจในเรื่องที่มีผลต่อส่วนรวมอย่างมีเหตุผล มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบระดับผลการเปรียบเทียบ การประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสาธง อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ของประชาชน ที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน โดยรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสาชิง อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ของประชาชนที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และ รายได้ต่อเดือน ต่างกัน

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t	sig	
ชาย	123	3.59	0.20	0.61	0.54	
หญิง	218	3.57	0.19			
ตัวแปร	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	sig
อายุ	ระหว่างกลุ่ม	0.15	3	0.05	1.31	0.27
	ภายในกลุ่ม	12.46	337	0.04		
	รวม	12.61	290			
ระดับการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.06	3	0.02	0.52	0.66
	ภายในกลุ่ม	12.55	337	0.04		
	รวม	18.68	290			
อาชีพ	ระหว่างกลุ่ม	0.13	3	0.04	1.17	0.33
	ภายในกลุ่ม	12.48	337	0.04		
	รวม	12.61	371			
รายได้ต่อเดือน	ระหว่างกลุ่ม	0.12	3	0.06	1.54	0.21
	ภายในกลุ่ม	12.49	337	0.04		
	รวม	39.92	290			

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสาชิง โดยเรียงลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อย พบว่าประชาชนได้เสนอแนะ มากที่สุดคือ ด้านเมตตา ($\bar{X} = 3.58$) ได้แก่ ไม่ดูหมิ่นหรือก้าวร้าว เสริมสร้างความรักความสามัคคีในหมู่ผู้ร่วมงาน ให้ความรัก เมตตาผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างไม่ลำเอียง และให้ความรัก เมตตาผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างไม่ลำเอียง รองลงมา คือ ด้านอุเบกขา ($\bar{X} = 3.55$) ได้แก่ ช่วยแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น โดยไม่มีอคติ ควรคำนึงถึงหมู่คณะก่อนตัดสินใจในเรื่องที่มีผลต่อส่วนรวมอย่างมีเหตุผล ควรให้ความช่วยเหลือการจัดสรรสวัสดิการ น้อยที่สุดคือ ด้านมุทิตา ($\bar{X} = 3.54$) ได้แก่ ควรวางตนเหมาะสมเป็นแบบอย่างที่ดี ควรปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นธรรม

อภิปรายผล

1. การอภิปรายผลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ ข้อที่ 1 คือ ศึกษาการประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสาชิง อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมทั้ง 4 ด้าน มีค่าแปรผล อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาในภาพรวม เป็นรายด้านพบว่า ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสาธง อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้ยึดถือหลักพรหมวิหาร 4 เป็นคุณธรรมพื้นฐานในการปฏิบัติหน้าที่ ผักผ่อนควบคุมจิตใจและพัฒนาตนเอง เมื่อเจอกับอุปสรรค ก็ต้องมีความอดทนต่อสิ่งที่มากระทบทั้งทางกายและจิตใจ ยอมรับในสิ่งที่เกิดขึ้น สามารถแก้ไขปัญหาให้ผ่านพ้นไปได้ รู้จักเสียสละ มีน้ำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ต่อผู้อื่น ช่วยเหลือผู้อื่นในยามที่ผู้อื่นเดือดร้อน โดยไม่หวังสิ่งตอบแทนมีความซื่อสัตย์ สุจริต ไม่คดโกงผู้อื่นมีความจริงใจทั้งต่อหน้าและลับหลังหลักพรหมวิหาร 4 ทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารมีความเจริญก้าวหน้า และพบกับความสงบสุขในชีวิต ดังที่ พระพุทธเจ้าท่านได้ทรงตรัสรู้ด้านหลักธรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารและทาง แห่งความสุขได้ อีกทั้งมีผู้นำหลักธรรมคำสอนของท่านไปปฏิบัติ โดยเฉพาะผู้นำ หลาย ๆ ท่านได้ นำไปใช้เป็นหลักในการบริหาร การเป็นผู้นำจนประสบความสำเร็จ มาก่อนนัก นั่นคือหลักแห่ง พรหมวิหารธรรม เป็นธรรมเป็นหลักประจำใจของผู้ใหญ่ ธรรมที่ผู้ใหญ่พึงประพฤติ เป็นธรรมที่เกิดในใจ เป็นธรรมที่กระตุ้นให้เกิดการสงเคราะห์ ช่วยเหลือเกื้อกูลผู้อื่นให้มนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน พรหมวิหาร มี 4 ประการ เป็นต้น

ด้านเมตตา เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด คือ ผู้บริหารคอยหมั่นสังเกตและซักถามความเป็นอยู่ของประชาชน ผู้บริหารคิดวางแผนระบบงาน โดยยึดประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลักดี ผู้บริหารสามารถให้คำปรึกษา เสนอแนะวิธีการทำงานที่ถูกต้องแก่ประชาชน ผู้บริหารมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและมีมิตรไมตรีต่อประชาชนผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นของประชาชนด้วยความตั้งใจ ซึ่งข้อค้นพบดังกล่าว ดังที่ พระมหาบุญเรือน ปภกฺโร (พิลาพันธ์) ได้ศึกษาวิเคราะห์แนวความคิดเรื่องเมตตาในพุทธปรัชญาเถรวาทซึ่งสรุปผลการวิจัยว่า เมตตา เป็นหลักธรรมที่สำคัญในอันที่จะทำให้คนทั้งหลาย เอื้อเฟื้อและกัน ไม่ทำลายไม่เบียดเบียนกันและกัน อยู่ร่วมกันอย่าง สันติสุข และสร้างสันติภาพให้เกิดขึ้นแก่ชาวโลก เป็นคุณธรรมที่ช่วยพัฒนาจิตใจให้สะอาด บริสุทธิ์ ลดกิเลส ลดปัญหา ขจัดทุกข์ให้เบาบาง มีความเห็นแก่ตัวน้อยลง เป็นประโยชน์ทั้งแก่ ตนเองและสังคมส่วนรวม เป็นคุณธรรมที่ทำให้หมดกิเลส หมดปัญหา ไม่มีอาสวะเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวในจิตใจ เป็นธรรมที่สะอาด บริสุทธิ์ไม่มีผู้ให้และผู้รับ (พระมหาบุญเรือน ปภกฺโร (พิลาพันธ์), 2556)

ด้านกรุณา เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางถึงมากที่สุด คือ ผู้บริหารไม่ทอดทิ้งประชาชนเมื่อมีปัญหา ผู้บริหารให้ความยุติธรรมกับประชาชนเสมอภาคกัน ไม่เลือกปฏิบัติ ผู้บริหารช่วยเหลือในเรื่องส่วนตัวของประชาชน หลักคำสอนนี้ จะช่วยเหลือคนที่ทุกข์ให้พ้นทุกข์จะทำให้ สังคมมีแต่ความสุข ไม่เอาเปรียบผู้อื่นและไม่เห็นแก่ตัว ความกรุณาต่อเพื่อนร่วมสังคม เพื่อนร่วมโลก จะทำให้ผู้คนรักและสามัคคีกัน จะทำให้มีการแสดงออกซึ่งความผูกพันในเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ทำให้คนให้ชุมชนมีความอนุเคราะห์เกื้อกูลซึ่งกันและกัน ดังที่ พระเทพโสภณ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) ได้ศึกษาการปรับใช้หลักพุทธจริยธรรม เพื่อพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กให้การทำงานมีประสิทธิภาพ กล่าวถึงพรหมวิหาร 4

ในหนังสือ มณีแห่งปัญญา ตอนคุณธรรมสำหรับนักบริหาร สามารถสรุปความได้ว่า นักบริหารต้องมีพรหมวิหาร ธรรม คือ ธรรมสำหรับผู้ใหญ่ 4 ประการ เพราะเมตตาจะทำให้ให้นักบริหารรู้จักมองแง่ดีของประชาชนในตำบล และจดจำไว้เพื่อจะได้ใช้คนให้เหมาะสมกับลักษณะที่ดีของเขา กรุณาจะทำให้ให้นักบริหารเปิดใจกว้างรับฟังปัญหาของคนอื่น มุทิตาทำให้ให้นักบริหารส่งเสริมให้ต้นทำงานมีโอกาสพัฒนาความรู้ ความสามารถจนได้เลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น และอุเบกขาจะทำให้ผู้บริหารมีความยุติธรรมในการให้รางวัล และลงโทษ โดยรู้เท่าทันคนร่วมงานทุกคนซึ่งหากทั้งผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสาช้าง อำเภอรัตนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช และประชาชนสามารถประยุกต์ใช้หลักธรรมและนำมาปฏิบัติกัน ได้ก็จะสามารถช่วยให้ชุมชนตำบลเสาช้าง อยู่อาศัยกันอย่างสงบสุขและสร้างสันติสุขในตำบลได้ (พระเทพโสภณ (ประยูร ธรรมจิตโต), 2557)

ด้านมุทิตา (ความยินดี) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ถึงมาก ผู้บริหารมีความเยือกเย็นมีเหตุผลมีอารมณ์สดชื่นแจ่มใสมีความเป็นกัลยาณมิตรกับทุกคน ผู้บริหารให้ความช่วยเหลือประชาชนตามความเหมาะสม ผู้บริหารมีความเต็มใจให้บริการแก่ทุกคนอย่างเท่าเทียมกันโดยไม่มีเงื่อนไขหรือความลำเอียง ผู้บริหารสนับสนุนและส่งเสริมความคิดเห็นของประชาชน ผู้บริหารเปิดโอกาสโดยเท่าเทียมกันให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น ดังที่ พระจักรพงษ์ พลวโร (มงคล ชัยฤกษ์) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักพรหมวิหารธรรมของผู้บริหารเทศบาลตำบลบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักพรหมวิหารธรรมของผู้บริหารเทศบาลตำบลบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง สามารถสรุปความได้ว่า พรหมวิหาร 4 เป็นคุณธรรมสำหรับเป็นที่อยู่ของจิตใจแห่งพรหม คือ ผู้ใหญ่ หรือผู้ประเสริฐ เป็นธรรมเป็นที่อยู่ซึ่งมีทั้งความดีและความสุข โดยให้ผู้ปฏิบัตินำไปใช้ดังนี้ ขั้นแรกให้ ปฏิบัติด้วยจิตคิดเกื้อกูลแผ่ออกไปในสัตว์บุคคลทั้งหลาย คือ เมตตาซึ่งมีอาการเป็นความคิดเกื้อกูลต่อจากนั้นเมื่อได้เห็นหรือได้ยินหรือได้คิดว่าเรามีความทุกข์เดือดร้อน ก็ปฏิบัติช่วยบำบัดทุกข์ให้ คือ กรุณาซึ่งมีอาการช่วยบำบัดทุกข์ จากนั้นครั้งได้เห็นเขามีสุขไม่มีทุกข์ ก็พลอยยินดีบันเทิงใจ คือ มุทิตาซึ่งมีอาการพลอยยินดีและเมื่อไม่มีกิจที่ควรจะทำต่อไปก็อุเบกขา คือ ดูอยู่เฉย ๆ (พระจักรพงษ์ พลวโร (มงคลชัยฤกษ์), 2559)

ด้านอุเบกขา (การวางใจเป็นกลาง) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมาก ผู้บริหารวางใจ เป็นกลางต่อสภาวะอันไม่น่าพอใจ ของประชาชน ผู้บริหารพิจารณาปัญหาในส่วนของงานอย่างยุติธรรมยึดความถูกต้องเที่ยงธรรม โดยไม่มีอคติ ผู้บริหารตัดสินใจปัญหาโดยไม่มีอคติต่อประชาชนหรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยไม่มีอคติทุกคน ผู้บริหารปฏิบัติต่อประชาชนทุกคนอย่างเท่าเทียมกันกันวางตนเป็นกลางไม่เข้าข้างฝ่ายใด ฝ่ายหนึ่ง ซึ่งจะเห็นได้ว่า ดังที่ พระมหาสุทธีชัย ฐิตชโย (ถาวรศีล) ได้ศึกษาเรื่องการนำหลักธรรมพรหมวิหาร 4 ไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม อำเภอมือง จังหวัดร้อยเอ็ด สรุปได้ว่า พรหม

วิหาร 4 มีปรากฏอยู่ในพระไตรปิฎกและคัมภีร์อื่น ๆ หลายแห่ง ตามลักษณะ ของการจัดหมวดหมู่ทางหลักธรรม พรหมวิหาร 4 จึงเป็นหลักธรรมที่มีความสำคัญมากต่อวิถีชีวิตของมนุษย์ในสังคมเนื่องจากเป็นคุณธรรมอันดีงาม เป็นหลักปฏิบัติที่มนุษย์พึงยึดไว้ประพฤติปฏิบัติต่อกันและกันเพื่อความสงบสุขของผู้ปฏิบัติและสังคมโดยรวม (พระมหาสุทธีชัย ฐิตชโย (ถาวรศีล), 2556) และ ดังที่ พระเมธีธรรมาภรณ์ (ประยูร ธมมจิตโต) ได้ศึกษาเรื่อง พุทธกรรมนิกบริหาร ยังได้กล่าวถึงความสำคัญของอุเบกขาไว้ว่า ความรู้สีกว้างเฉย เป็นกลาง ไม่ลำเอียง เข้าข้างคนใดคนหนึ่ง นั่นคือ มีความยุติธรรม ในการให้รางวัลและลงโทษ ข้อสำคัญคือ ต้องวางเฉยด้วยปัญญา คือมีอุเบกขาอย่างรู้ เท่าทันคน (พระเมธีธรรมาภรณ์ (ประยูร ธมมจิตโต), 2559)

2. การเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสาชิง อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ของประชาชน ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน ต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบ การประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสาชิง อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามเพศ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนี้

เพศ ไม่มีผลกระทบต่อการประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสาชิง อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งทั้งเพศชายและหญิงมีการประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหาร ไม่แตกต่างกัน ทั้ง 4 ด้าน ซึ่งปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังที่ พระครูพินิจรัตนกร (อนุสรณ์ฐานทตโต) ศึกษาวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้พรหมวิหารธรรมในการสร้างสันติสุขในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ (พระครูพินิจรัตนกร (อนุสรณ์ฐานทตโต), 2556)

อายุ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน การประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสาชิง อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมทั้ง 4 ด้าน จำแนก ตามอายุไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังที่ พระครูปลัดชัยวัฒน์ สมหาโต (พรหมวงศ์) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาชุมชนตามหลักพรหมวิหาร 4 ของสำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร (การพัฒนาสังคม) (พระครูปลัดชัยวัฒน์ สมหาโต (พรหมวงศ์), 2557)

ระดับการศึกษา ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน การประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสาชิง อำเภอร่อนพิบูลย์ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังที่ พระสราวุธ สุขิโต (ปัดจมะมะ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการประยุกต์ใช้หลักธรรมพรหมวิหาร 4 ในการบริหารงานของ

บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลสะอาดสมบูรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด (พระสราวุธสุโขโต (ปัดจะมะ), 2558)

อาชีพ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน การประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสาชิง อำเภอรัตนพิบูลย์ จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามอาชีพ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังที่พระมหาประยุตญาณเมธี (วาชัยญะ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารงานตามหลักพรหมวิหารธรรมของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ (พระมหาประยุตญาณเมธี (วาชัยญะ), 2559)

รายได้ต่อเดือน ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน การประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสาชิง อำเภอรัตนพิบูลย์ จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามรายได้ต่อเดือน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังที่พระจักรพงษ์ พลวโร (มงคลชัยฤกษ์) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารงานตามหลักพรหมวิหารธรรมของผู้บริหารเทศบาลตำบลบ้านค่าย อำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง (พระจักรพงษ์ พลวโร (มงคลชัยฤกษ์), 2559)

3. การอภิปรายเพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวการประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสาชิง อำเภอรัตนพิบูลย์ จังหวัดนครราชสีมา

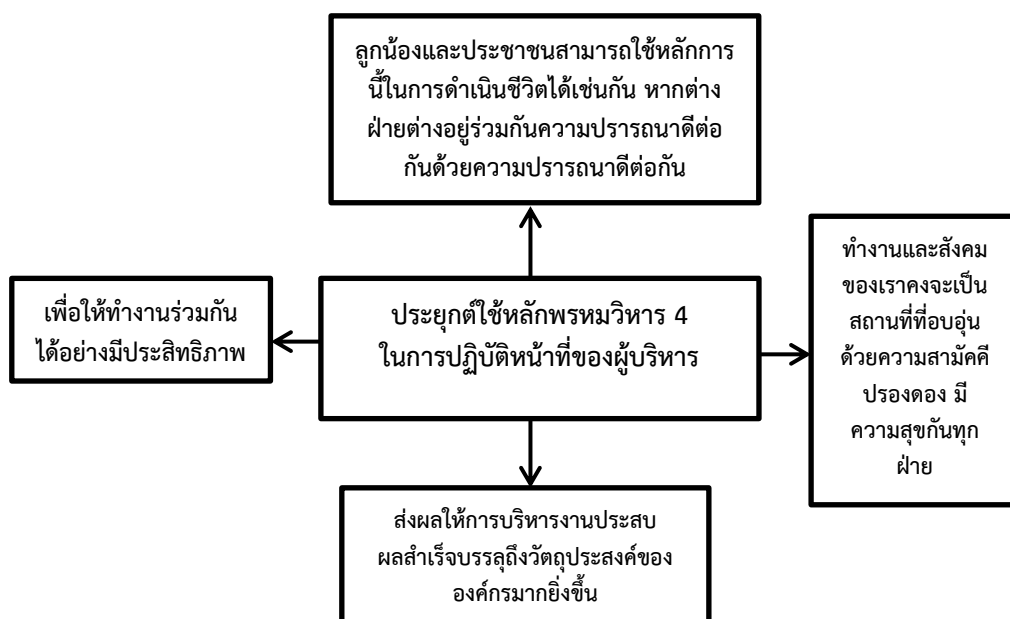
พบว่า ประชาชนได้เสนอแนะเกี่ยวกับแนวแนวการประยุกต์ใช้ หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสาชิง อำเภอรัตนพิบูลย์ จังหวัดนครราชสีมา มากที่สุดคือ ด้านเมตตา ได้แก่ ไม่ดูหมิ่นหรือก้าวร้าว เสริมสร้างความรักความสามัคคีในหมู่ผู้ร่วมงาน ให้ความรัก เมตตาผู้ได้บังคับบัญชาอย่างไม่ลำเอียง และให้ความรัก เมตตาผู้ได้บังคับบัญชาอย่างไม่ลำเอียง รองลงมา คือ ด้านอุเบกขา ได้แก่ ช่วยแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น โดยไม่มีอคติ ควรคำนึงถึงหมู่ก่อนตัดสินใจในเรื่องที่มีผลต่อส่วนรวมอย่างมีเหตุผล ควรให้ความช่วยเหลือการจัดสรรสวัสดิการ น้อยที่สุดคือ ด้านมุทิตา ได้แก่ ควรวางตนเหมาะสมเป็นแบบอย่างที่ดี ควรปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นธรรม ดังที่ ณัฏฐิศา ทองมี (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ (ณัฏฐิศา ทองมี, 2559)

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ใหม่ ที่ได้จากการวิจัย คือ หลักพรหมวิหาร 4 นี้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงกับทุกเรื่องในชีวิต ไม่ใช่เฉพาะกับเรื่องการทำงาน ไม่จำกัดเฉพาะคนที่เป็นผู้บริหาร แต่

คนที่เป็ลลูกน้องและประชาชนในพื้นที่ ก็สามารถใช้หลักการนี้ในการดำเนินชีวิตได้เช่นกัน หากต่างฝ่ายต่างอยู่ร่วมกันด้วย ความปรารถนาดีต่อกันเช่นนี้ ที่ทำงานและสังคมของเราคงจะเป็นสถานที่ที่อบอุ่นด้วยความสามัคคี ปรองดอง มีความสุขกันทุกฝ่าย เพื่อให้ทำงานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งผลให้การบริหารงานประสบผลสำเร็จบรรลุถึงวัตถุประสงค์ขององค์กรมากยิ่งขึ้น

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ในการบริหารงานองค์กร ผู้บริหารควรมีหลักบริหารที่ดีและมีประสิทธิภาพ รวมไปถึงการที่มีศาสตร์และศิลป์ในการบริหารงาน ซึ่งจะเป็นผู้บริหารงานในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล แต่การบริหารงานให้มีคุณภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์นั้นก็จะต้องควบคู่ด้วยคุณธรรมตามหลักธรรมในพระพุทธศาสนา จะขอกกล่าว ถึงหลักพรหมวิหาร 4 อันได้แก่ เมตตา กรุณา มุทิตา อุเบกขา ซึ่งได้จากการเสนอแนะงานวิจัยครั้งนี้ ในการช่วยส่งเสริมให้ผู้บริหารได้ปฏิบัติตามพรหมวิหาร 4 สนับสนุน ส่งเสริม จัดกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ให้ผู้บริหารและประชาชนปฏิบัติธรรมร่วมมือกัน เพื่อสาธารณประโยชน์ของประชาชนโดยหลักธรรม เป็นฐานในการปกครองนั้น จะนำมาซึ่งคุณภาพชีวิตที่ดี และนำมาปรับปรุงแนวทางในการประยุกต์ใช้หลักพรหมวิหาร 4 ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารอย่างมีประสิทธิภาพ การวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารเกี่ยวข้อง ควรให้ความสำคัญ โดยการส่งเสริมให้ประชาชนประพุดินำหลักธรรมมาปฏิบัติทำให้ประชาชนในชุมชนมีความรัก ความปรารถนาดีต่อกัน ทำให้ประชาชนในชุมชนมีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน มีสัมพันธภาพอัน

ดีในชุมชน ส่งเสริมให้ทุกคนมุ่งสร้างประโยชน์แก่ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว ส่งเสริมให้ประชาชนทุกคน

เอกสารอ้างอิง

- กิจจา บานชื่น. (2559). *หลักการจัดการ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ปิ่นจำกัด.
- โกวิทย์ พวงงาม. (2537). *การปกครองท้องถิ่นไทย*. กรุงเทพมหานคร: วิญญูชน.
- ณภัคธิดา ทองมี. (2559). “ภาวะผู้นำตามหลักพรหมวิหารธรรมของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์”. ใน *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม*. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูปลัดชัยวัฒน์ สมานิตโต (พรหมวงศ์). (2557). “การพัฒนาชุมชนตามหลักพรหมวิหาร 4 ของสำนักงานเขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร (การพัฒนาสังคม)”. ใน *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม*. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระครูพินิจรัตนกร (อนุสรณ์ฐานทดโต). (2556). “การประยุกต์ใช้พรหมวิหารธรรมในการสร้างสันติสุขในอำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ”. ใน *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม*. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระจักรพงษ์ พลวโร (มงคลชัยฤกษ์). (2559). “การบริหารงานตามหลักพรหมวิหารธรรมของผู้บริหารเทศบาลตำบลบ้านค่ายอำเภอบ้านค่าย จังหวัดระยอง”. ใน *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม*. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระเทพโสภณ (ประยูร ธมมจิตโต). (2557). การปรับใช้หลักพุทธจริยธรรมเพื่อพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กให้การทำงานมีประสิทธิภาพ. ใน *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม*. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาบุญเรือน ปภังกร (พิลาพันธ์). (2556). วิเคราะห์แนวความคิดเรื่องเมตตาในพุทธปรัชญาเถรวาท. ใน *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาปรัชญา*. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาประยุตญาณเมธี (วชาญญะ). (2559). “การบริหารงานตามหลักพรหมวิหารธรรมของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ”. ใน *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม*. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระมหาสุทธิชัย จิตขโย (ถาวรศีล). (2556). การนำหลักธรรมพรหมวิหาร 4 ไปใช้ในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด.

- ใน *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต.สาขาวิชาการพัฒนาสังคม. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.*
- พระเมธีธรรมมาภรณ์ (ประยูร ธมมจิตโต). (2559). พฤติกรรมนักบริหาร. ใน *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.*
- พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546. (2546). *ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 120 ตอนที่ 124 ก (22 ธันวาคม 2546).*
- พระสราวุธสุขโขโต (ปัดจมะ). (2558). “การประยุกต์ใช้หลักธรรมพรหมวิหาร 4 ในการบริหารงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลสะอาดสมบูรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด”. ใน *วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐศาสตร์การปกครอง. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.*
- พุทธศาสนสุภาษิต. (2537). *พุทธศาสนสุภาษิต เล่ม 1. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา.*
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2545). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพมหานคร: อักษรเจริญพัฒน์.*
- วรเดช จันทรศรี. (2527). *ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: หนังสือในโครงการตำราสมาคมนักวิจัย.*
- สงศรี ชมภูวงศ์. (2559). *สถิติสำหรับการวิจัย. นครศรีธรรมราช: ฝ่ายเอกสารและตำรา สำนักส่งเสริมวิชาการ วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช.*
- องค์การบริหารส่วนตำบลเสาธง. (2558). *แผนยุทธศาสตร์การพัฒนางานองค์การบริหารส่วนตำบลเสาธง (2558-2562). นครศรีธรรมราช: องค์การบริหารส่วนตำบลเสาธง.*
- Likert Rensis. (1967). “The Method of Constructing and Attitude Scale” In *Reading in Fishbein M (Ed.) Attitude Theory and Measurement. New York: Wiley & Son.*